

Палій Є.В.
магістрант;
Нагорна І. І.
канд. екон. наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна

СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Діяльність будь-якого підприємства супроводжується ризиками, які можуть суттєво дестабілізувати його економічну безпеку. Для досягнення підприємству постійного розвитку, прибутковості, а також стійкого ефективного здійснення його функцій необхідно забезпечити, а також сформувані сприятливі внутрішні та зовнішні умови. Важливим елементом є здійснення підприємством страхування ризиків задля забезпечення економічної безпеки підприємства, що спрямоване на ефективну діяльність із забезпечення стану захищеності підприємства від загроз, ризиків, небезпек - внутрішніх та зовнішніх.

Успішне подолання ризиків підприємством є одним із основних задач системи економічної безпеки підприємства.

Під економічною безпекою підприємства Ляшенко О.М., пропонує розуміти стан захищеності діяльності підприємства від усіх можливих видів потенційних загроз, який досягається за рахунок найбільш оптимального використання його ресурсів, і забезпечує ефективне функціонування підприємства в умовах існуючого конкурентного середовища, не зважаючи на мінливі фактори зовнішнього оточення [1, с. 261]. Саме на це спрямоване страхування як один із елементів системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Важливо зазначити, що страхування ризиків, пов'язаних із виробничою діяльністю, з метою захисту від настання різних негативних подій в усіх розвинутих країнах для підприємців є нормою. Це, перш за все, завдяки відшкодуванню спричинених збитків, що сприяє відновленню виробничого процесу.

Згідно Закону України страхування - це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів [2].

Здійснюючи захист інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, страхування використовується для забезпечення майнової відповідальності, що є важливим елементом формування безпеки підприємства. У розвинутих країнах страхова сфера є вагомим джерелом венчурного капіталу та чинником розвитку підприємництва. Зазвичай страхові компанії більшості країн спрямовують свій капітал у галузі з високими темпами росту та інтенсивним розвитком. Страхування формує резерв розвитку підприємству та зміцнення економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

У сучасних умовах в здійсненні підприємницької діяльності недооцінюється роль страхування у зміцненні економічної безпеки підприємства при неефективності державних інституцій у захисті підприємницької діяльності від так званого «рейдерства», дискримінаційних та корупційних дій. Особливо вразливим до впливу цих чинників ризику є малий та середній бізнес, що в умовах недосконалої конкуренції продовжує бути високоризиковим у зв'язку із зростанням для них вартості кредитних ресурсів як джерела інвестування. Підприємства зобов'язані страхувати свої кредитні ризики, для запобігання майбутніх загроз та небезпек. Це допоможе підприємству сплатити відсотки чи суму кредиту за рахунок страхових компаній. Такі заходи дозволяють підприємству ефективно скеровувати свої фінансові ресурси та забезпечити його стійку економічну безпеку, що представлено на рис. 1.

Для прийняття рішення, щодо страхування в системі забезпечення економічної безпеки підприємства, необхідно спочатку проаналізувати внутрішнє та зовнішнє середовища підприємства, визначити дестабілізуючі ризики системи економічної безпеки підприємства, потім оцінити рівень впливу ризиків на систему економічної безпеки підприємства та прийняти рішення, щодо необхідності страхування.

Слід зазначити, що підприємства у наш час не розглядають страхування як дієве джерело кредитних ресурсів. Світовий досвід показує, що забезпечення підприємствам доступу до фінансово-кредитних ресурсів та конкурентних позицій на зовнішніх ринках лежить на страхуванні.

Ефективним механізмом захисту підприємств у розвинутих державах світу є страхові фонди у формі неприбуткових державних чи комунальних організацій. Дані інституції сприяють розвитку підприємства, а також виконують роль додаткового елемента у фінансово-кредитній системі. Дані

фонди формують фінансові ресурси за рахунок відрахувань, що є обов'язковими від сум, які поступають на рахунки страхових компаній від різних видів страхування. Рада таких гарантійних фондів виконує роль управління фондами та приймає рішення щодо переліку економічних ризиків суб'єктів підприємницької діяльності, які підлягають відшкодуванню, а також рішень щодо виплат страхових сум, що здійснюються.

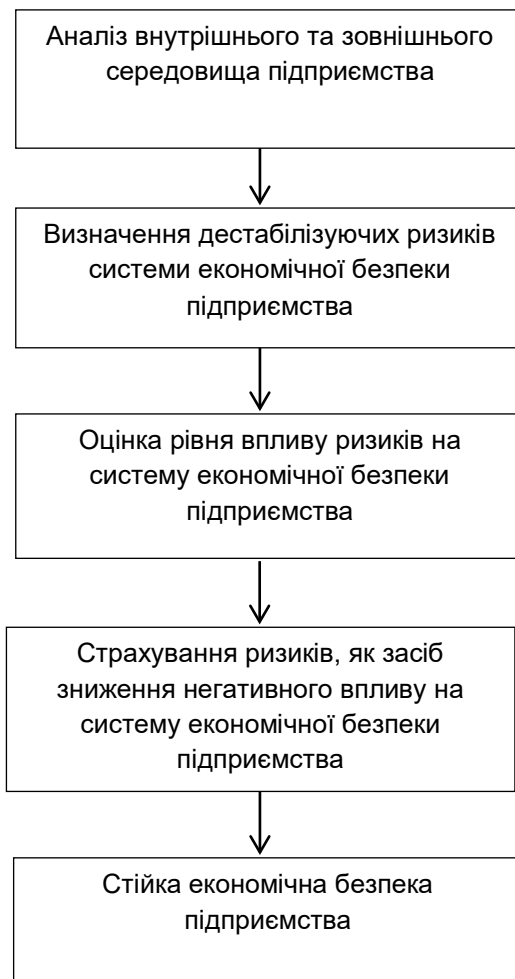

Рисунок – 1 Страхування в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.
Джерело: розроблено авторами

Вартість страхування залежить від необхідного обсягу страхового захисту, необхідного періоду страхування, виду діяльності, що здійснює суб'єкт господарювання, призначення майна, виду та розміру франшизи, наявності засобів захисту (протипожежної, охоронної й т.п.), мети використання майна тощо. Страхові гарантійні фонди є важливим елементом для зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності шляхом покриття наступних ризиків: збитки від виробничих перерв; неповернення кредиту чи позики; втрата прибутку; неплатежі контрагентів; ризики, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю підприємств тощо.

Отже, страхування сприяє оптимізації ресурсів, направлених на організацію економічної безпеки. Воно допомагає досягнути раціональної структури коштів, що спрямовуються на запобігання наслідків різноманітних ризиків, які перешкоджають діяльності підприємства. Страхування повинне забезпечити безперервне економічне життя, допомогти підприємствам подолати наслідки несприятливих подій, викликаних будь-якими ризиками.

Література:

1. Ляшенко О. М. Аналітичний огляд сучасних підходів до визначення сутності економічної безпеки підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. Сер. Економіка. 2014. №1(21). С. 254-263.

2. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 17.03.2020).